

ශ්‍රී ලංකාවේ හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ කුඩා පරිමාණ කෙසෙල් වගාකරුවන් පටක රෝපිත කෙසෙල් වගාවට අනුගත වීම විෂ්ලේශනය කිරීම සහ එය ඔවුන්ගේ ආදායම සහ අස්වන්න කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම ඇගයීම

¹*කේ.ඩී.ඒ. නිර්මාණ

¹කෘෂි ව්‍යාපාර කළමනාකරන අධ්‍යයන අංශය, කෘෂි විද්‍යා පීඨය, ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය, බෙලිහුල්මය

*විද්‍යුත් තැපෑල - ayeshankannangara@gmail.com

දු.ක.- 0771670658

පරිවර්තනය: කේ.ඩී.ඒ. නිර්මාණ

හැඳින්වීම (Introduction)

කෙසෙල් යනු ශ්‍රී ලංකාවේ බොහෝ කුඩා පරිමාණ ගොවීන්ගේ ප්‍රධාන ආදායම් මාර්ගයකි. පටක රෝපණ කෙසෙල් තාක්ෂණයෙන් කෙසෙල් නිෂ්පාදනය සහ ආදායම ඉහළ නැංවිය හැකි නමුත් පටක රෝපණ කෙසෙල් වගාවට අනුගත වීම ප්‍රශ්නකාරී ය. මෙම පර්යේෂණය මඟින් පටක රෝපිත කෙසෙල් වගාවට අනුගත වීමට බලපාන සාධක සහ ඒ මඟින් කුඩා පරිමාණ කෙසෙල් වගාකරුවන්ගේ ආදායම් මට්ටමට වන බලපෑම පිළිබඳව විමසා බලන ලදී. මේ සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ කුඩා පරිමාණ පටක රෝපිත කෙසෙල් වගාකරුවන්ගෙන් අවශ්‍ය විස්තර ලබා ගන්නා ලදී. තවද, මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණු වන්නේ පටක රෝපිත කෙසෙල් වගාවට කෙසෙල් වගාකරුවන්ට අනුගත වීමට බලපාන සාධක සොයා බැලීම, ඒ මඟින් කුඩා පරිමාණ කෙසෙල් වගාකරුවන්ගේ ආදායම් මට්ටමට වන බලපෑම සොයා බැලීම, පටක රෝපිත කෙසෙල් වගාවට අනුගත වීමට ඇති ගැටළු පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබා ගැනීම සහ එම ගැටළු වලට අවශ්‍ය පිළියම් ඉදිරිපත් කිරීම වැනි අරමුණුයි.

පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය (Methodology)

ප්‍රාථමික දත්ත ස්වයං පාලිත ප්‍රශ්නාවලියක් සහ පුද්ගල කණ්ඩායමක් හරහා රැස් කරන ලදී. ගොවීන් සහ ප්‍රධාන තොරතුරු සපයන්නන් සමඟ සාකච්ඡා, අරමුණු නියැදීම (Purposive Sampling) සහ හිමබෝල නියැදීම (Snowball Sampling), කුඩා පරිමාණ කෙසෙල් ගොවීන් 107 දෙනෙකුගේ ඉලක්කගත නියැදිය තෝරාගැනීමේදී යොදාගත් ප්‍රධාන නියැදි ක්‍රම විය. බරවකුඹුක ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශයේ කුඩා පරිමාණ කෙසෙල් ගොවීන් 37 ක්, රිදියගම ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසයේ කුඩා පරිමාණ කෙසෙල් ගොවීන් 33 ක් සහ හේදාවින්න ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසයේ කුඩා පරිමාණ කෙසෙල් ගොවීන් 33 දෙනෙකුගෙන් එම නියැදිය සමන්විත වන අතර සංඛ්‍යානමය විශ්ලේෂණ ක්‍රම ලෙස පරාමිතික නොවන Ordinal logistic regression සහ Kruskal Wallis H පරීක්ෂණ ක්‍රම භාවිතා කරන ලදී.

ප්‍රතිඵලය විශ්ලේෂණය (Result and Discussion)

ප්‍රතිඵල අනුව, වයස, අධ්‍යාපන මට්ටම, කෙසෙල් වගාවේ පළපුරුද්ද, ආදායම සහ කෙසෙල් අස්වැන්න පටක රෝපිත කෙසෙල් වගාවට අනුගත වීම සමඟ සැලකිය යුතු සම්බන්ධතාවයක් ඇති නමුත් භූමි ප්‍රමාණය සහ ශ්‍රම සංඛ්‍යාව, පටක රෝපිත

කෙසෙල් වගාවට අනුගත වීම සමග සැලකිය යුතු සම්බන්ධතාවයක් ඇති නොකරයි. එමෙන්ම, පටක රෝපිත කෙසෙල් වගාවට හුරු වූ වගා කරුවන්, පටක රෝපිත කෙසෙල් වගාව අත් හරින ලද වගා කරුවන් සහ සාම්ප්‍රදායික කෙසෙල් වගා ක්‍රම අනුගමනය කරන වගා කරුවන් යනුවෙන් කණ්ඩායම් තුනක් නියැදියෙන් හඳුනා ගත් අතර එම කණ්ඩායම් තුනට ආදායම සහ කෙසෙල් වගාවෙන් ලැබෙන අස්වැන්න බලපාන්නේ කෙසේද යන්න පරීක්ෂා කරන ලදී. එහිදී, පටක රෝපිත කෙසෙල් වගාකරුවන්ගේ වාර්ෂික ආදායම සහ කෙසෙල් අස්වැන්න ඉතා ඉහළ බවත්, පටක රෝපිත කෙසෙල් වගාවෙන් ඉවත් වූ අය සහ සාම්ප්‍රදායික ක්‍රම අනුගමනය කරන කෙසෙල් වගාකරුවන්ගේ ආදායම සහ අස්වැන්න සාපේක්ෂව අඩු බවත් පෙනී යන ලදී.

නිගමන (Conclusions)

අධ්‍යයනය මගින් අධ්‍යයන විචල්‍යයන් ලෙස සමාජ සාධක, ආර්ථික සාධක, අලෙවිකරණ සාධක සහ නිෂ්පාදන සාධක වැනි සාධක විමර්ශනය කරන ලදී. හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ කුඩා පරිමාණ ගොවීන් පටක රෝපිත කෙසෙල් තාක්ෂණය සඳහා යොදා ගැනීමට මෙම සාධක සෘජුවම බලපාන අතර සැලකිය යුතු කාර්යභාරයක් ඉටු කරයි. පටක රෝපිත කෙසෙල් තාක්ෂණය භාවිතා කිරීමෙන් පටක රෝපිත භාවිතා කරන්නන් කොපමණ ප්‍රතිලාභ ලබා ඇත්ද යන්න ආදායමේ වටිනාකම මගින් පෙන්වනු ලබයි. පටක රෝපිත කෙසෙල් තාක්ෂණය භාවිතා කිරීමේ බාධාවන් ලෙස, දැනුම නොමැතිකම, ගුණාත්මකව දුර්වල පැළ, ඉහළ ශ්‍රම පිරිවැය, ඉහළ යෙදවුම් අවශ්‍යතා, විවිධ විශ්වාසයන් සහ මිථ්‍යාවන්, යටිතල පහසුකම් නොමැතිකම, ණය සහ වෙළඳපල ප්‍රවේශ්‍යතාව නොමැතිකම, ව්‍යාප්ති සේවා අඩුවෙන් ලබා ගැනීම සහ පළිබෝධ සහ රෝග තර්ජනය වාර්තා කළ හැක. මෙම සීමාවන් මඟහරවා ගැනීම සඳහා ගත හැකි යෝජනා ලෙස සම්මන්ත්‍රණ සහ පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා පහසුකම් සැලසීම, ණය පහසුකම් සැපයීම, ව්‍යාප්ති සේවා පැවැත්වීම, රෝග පාලන ක්‍රම හඳුන්වාදීම, රසායනාගාරවලට අවශ්‍ය උපකරණ, මෙවලම් හෝ යටිතල පහසුකම් සැපයීම සහ පර්යේෂණ හා සංවර්ධන කටයුතු සඳහා සහාය වීම වැනි දේ කල හැකියි.

පරිශීලන කෘති (Referances)

Abu, M., Mostofa, H., Sharif, I. H., Shakil, M., Rahman, M. R., Banu, N. A., & Islam, R. (2016). *In vitro regeneration of a common medicinal plant , Ocimum sanctum L . for mass propagation. 15(24), 1269–1275.*
<https://doi.org/10.5897/AJB2015.15200>

Arunakumara, K. (2019). Cultivation of fruits as alternative crops in hambantota district: potentials and prospects. *Tropican Agriculture Research and Extension.*